

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 31.8.2011
COM(2011) 528 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно гаранциите, които се покриват от общия бюджет
Състояние към 31 декември 2010 г.**

{SEC(2011) 1011 окончателен}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	2
2.	Видове операции, обезпечени от бюджета на ЕС.....	2
3.	Събития след последния доклад от 30 юни 2010 г.	3
3.1.	Средства за подкрепа на платежните баланси на държави-членки извън еврозоната	3
3.2.	Макрофинансова помощ	3
3.3.	Евратом	4
3.4.	Гаранции от бюджета на ЕС за външното финансиране от ЕИБ	4
3.5.	Европейски механизъм за финансово стабилизиране	4
4.	Данни за рисковете, обезпечени от бюджета	5
4.1.	Определение на риска.....	5
4.2.	Обща сума на оставащите за изплащане главници и лихви, обезпечени от бюджета.....	6
4.3.	Годишен риск, обезпечен от бюджета	7
4.3.1.	Рискове, свързани с държавите-членки	7
4.3.2.	Риск, свързан с трети държави.....	8
4.4.	Изменение на риска	9
5.	Неизпълнение на задължения, активиране на бюджетните гаранции и просрочени задължения.....	11
5.1.	Плащания от касова наличност	11
5.2.	Плащания от бюджета	12
5.3.	Активиране на Гаранционния фонд за външни дейности	12
6.	Гаранционен фонд за външни дейности	12
6.1.	Събрани вземания	12
6.2.	Активи	12
6.3.	Целеви размер.....	12
7.	Оценка на рисковете: икономическо и финансово състояние на третите държави, към които бюджетът има най-голяма експозиция	13
7.1.	Цели.....	13
7.2.	Методологии за оценка на риска	13

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад служи за наблюдение на кредитните рискове, поети от бюджета на Европейския съюз вследствие на предоставените гаранции и операциите по предоставяне на заеми, осъществявани пряко от Европейския съюз или косвено чрез външните мандати на ЕИБ.

Настоящият доклад се представя съгласно член 130 от Финансовия регламент, според който Комисията трябва да се отчита пред Европейския парламент и пред Съвета два пъти годишно за бюджетните гаранции и съответните рискове¹. Той се допълва от работен документ на службите на Комисията („РДСК“), съдържащ набор от подробни таблици и обяснителни бележки.

2. ВИДОВЕ ОПЕРАЦИИ, ОБЕЗПЕЧЕНИ ОТ БЮДЖЕТА НА ЕС

Обезпечените от бюджета на Европейския съюз (наричан по-долу „бюджетът“) рискове произтичат от различни операции по предоставяне на заеми и издаване на гаранции, които могат да бъдат разделени на две категории:

- заеми, отпуснати от Европейския съюз с макроикономически цели, т.е. заеми за макрофинансова помощ² („МФП“) за трети държави съвместно с институциите от Бретън Уудс, заеми за подкрепа на платежния баланс³ („ППБ“) на държави-членки извън еврозоната, които изпитват затруднения, свързани с платежния баланс, както и заеми за подкрепа на държави-членки, изпитващи трудности извън техния контрол, в рамките на Европейския механизъм за финансово стабилизиране („ЕМФС“) ⁴; както и
- заеми с микроикономически цели, например заеми от Европейската общност за атомна енергия („Евратом“) и най-вече финансирането от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) на операции, обезпечени с гаранции на ЕС⁵, в държави извън ЕС („външно финансиране от ЕИБ“) ⁶.

¹ Документи COM(2011) 150 и SEC(2011) 371 съставляват предходния доклад относно гаранциите, покрити от бюджета, към 30 юни 2010 г.

² МФП може също да бъде под формата на безвъзмездна помощ за трети държави. За повече информация относно МФП вж. Доклада на Комисията COM(2010)513 и SEC(2010)1117.

³ Регламент (ЕО) № 332/2002 на Съвета от 18 февруари 2002 година за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки (ОВ L 53, 23.2.2002 г., стр. 1).

⁴ ЕМФС е създаден на 11 май 2010 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. (ОВ L 118, 12.5.2010 г., стр. 1). Той функционира подобно на механизма за подкрепа на платежния баланс, но е на разположение на всички държави-членки, включително държави-членки от еврозоната.

⁵ Последно установени за периода 1 февруари 2007 г.—31 октомври 2011 г. с Решение № 633/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. (ОВ L 190, 22.7.2009 г., стр. 1) („Решение за външен мандат“), заменящо Решение 2006/1016/ЕО на Съвета от 19 декември 2006 г.

⁶ Подробностите относно мандатите на ЕИБ са представени в таблица А1, а препратките към правните основания са посочени в таблица А4 от РДСК.

От 1994 г. гарантираното външното финансиране от ЕИБ, заемите от Евратом и заемите за МФП се обезпечават от Гаранционния фонд за външни дейности („Фондът“)⁷, докато заемите за ППБ и тези по ЕМФС — пряко от бюджета.

Фондът обезпечаваша неизпълнението по заеми и гаранции по заеми, предоставени на държави извън ЕС или за проекти в държави извън ЕС. Той бе създаден с цел:

- осигуряване на „ликвиден резерв“, за да не се налага ангажирането на средства от бюджета при всяко неизпълнение или просрочено плащане по гарантиран заем; както и
- създаване на инструмент за бюджетна дисциплина посредством установяване на финансова рамка за развитието на политиката на ЕС в областта на гаранциите по заемите на Комисията и на ЕИБ, предоставени на държави извън ЕС⁸.

Обезпечението от страна на Фонда се оттегля, когато дадена трета държава се присъедини към ЕС, като рискът се прехвърля от Фонда и се поема пряко от бюджета. Средствата на Фонда се предоставят от бюджета и трябва да бъдат поддържани на равнището на определен процент от размера на непогасените суми по заеми и гаранции по заемите, обезпечени от него. Понастоящем този процент, наричан „целева ставка“, е 9 %. Ако Фондът не разполага с достатъчно средства, необходимите средства трябва да бъдат предоставени от бюджета.

3. СЪБИТИЯ СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД ОТ 30 юни 2010 г.

3.1. Средства за подкрепа на платежните баланси на държави-членки извън еврозоната

През втората половина на 2010 г. са проведени две операции на обща стойност от 1,35 млрд. евро. Четвъртият транш в размер на 0,2 милиарда евро от отпуснатия на Латвия заем е фактически предоставен на 20 октомври 2010 г. Този заем е финансиран като компенсационен („back to back“) посредством частно пласиране на ценни книжа на банка. На 22 септември 2010 г. е фактически предоставен третият транш от 1,15 милиарда евро по отпуснатия на Румъния заем. Този заем също е компенсационен („back-to-back“) и е финансиран чрез емитирането на бенчмаркови облигации на ЕС. Средно 83 % от разрешените операции по предоставяне на заеми за ППБ са вече изпълнени⁹.

3.2. Макрофинансова помощ

През втората половина на 2010 г. не е извършвано фактическо предоставяне на заеми.

⁷ Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности (кодифицирана версия), „Регламент за Гаранционния фонд“, (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10).

⁸ Въпреки че външните рискове са покрити *in fine* чрез гаранции от бюджета на ЕС, Гаранционният фонд представлява механизъм за защита на бюджета на ЕС срещу риска от неизпълнение на плащане. За цялостен доклад относно работата на Фонда вж. COM(2010) 418 и придружаващия го работен документ на службите на Комисията (SEC(2010) 968).

⁹ Вж. таблица А3а в РДСК.

Съветът и Европейският парламент приеха през юли 2010 г. решение за предоставяне на 500 млн. евро на Украйна¹⁰ под формата на заем. Заедно със заем от 110 млн. евро по решение на Съвета от 2002 г., на разположение на Украйна е сума с общ размер 610 милиона евро.

3.3. Евратом

През отчетния период не е извършвано фактическо предоставяне на заеми.

3.4. Гаранции от бюджета на ЕС за външното финансиране от ЕИБ

В рамките на външния мандат 2007—2013 г. се ускори интензивността на договаряне и фактическо предоставяне на заеми, достигайки през втората половина на 2010 г. съответно 3,476 млрд. евро договорени и 1,642 млрд. евро фактически предоставени заеми. Следователно кумулативната сума на заемите, фактически предоставени в рамките на мандата, достигна 6,129 млрд. евро към 31 декември 2010 г., което представлява увеличение с 37 % спрямо 30 юни 2010 г.

3.5. Европейски механизъм за финансово стабилизиране

- История на досието

В отговор на финансовата криза Съветът и държавите-членки взеха решение през май 2010 г. относно пакет от мерки за запазване на финансовата стабилност в еврозоната и в Европа като цяло.

Европейският механизъм за финансово стабилизиране („ЕМФС“)¹¹ е създаден на 11 май 2010 г. въз основа на член 122, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)¹².

Финансовата помощ от Съюза по линия на ЕМФС е под формата на заем или на кредитна линия, отпуснати на съответната държава-членка. За тази цел Комисията е упълномощена, от името на Европейския съюз, да сключва договори за заеми на капиталовите пазари. Рискът, свързан с операциите по ЕМФС, се поема изцяло от бюджета на ЕС, който гарантира изплащането на заемите в случай на неизпълнение от страна на съответната държава-членка.

Отпускането на финансова помощ по ЕМФС е обвързано с изпълнението на строго определени условия в контекста на съвместна програма на ЕС и Международния валутен фонд (МВФ) за предоставяне на помощ.

Като част от отговора на кризата са създадени два други механизма при които, за разлика от ЕМФС, не се поема риск от бюджета на ЕС. Вместо това, тези механизми са гарантирани на пропорционална основа от участващите в тях държави-членки.

¹⁰ Решение № 388/2010/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 година за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 179, 14.7.2010 г., стр. 1).

¹¹ Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. за създаване на европейски механизъм за финансово стабилизиране (ОВ L 118, 12.5.2010 г., стр. 1).

¹² В член 122, параграф 2 от ДФЕС се предвижда финансова подкрепа за държави-членки, изпаднали в затруднение, причинено от извънредни обстоятелства извън техния контрол.

Европейският инструмент за финансова стабилност (ЕИФС) е създаден от държавите-членки от еврозоната като регистрирано в Люксембург и притежавано от тях дружество, вследствие на решенията, приети на 9 май 2010 г. в рамките на Съвета по икономически и финансови въпроси. ЕИФС може да издава облигации, гарантирани от държавите-членки от еврозоната, в размер до 440 млрд. евро за предоставяне на заем на държави-членки от еврозоната в затруднение, при спазване на условията, договорени с Европейската комисия в сътрудничество с Европейската централна банка и МВФ и след одобрение от Еврогрупата.

По искане от страна на гръцките власти на 2 май 2010 г. министрите от еврозоната постигнаха единодушно съгласие да активират *подкрепа за стабилността на Гърция* чрез двустранни заеми от другите държави-членки от еврозоната, събрани в общ фонд от Европейската комисия. Тази подкрепа беше предоставена в рамките на тригодишна съвместна програма с МВФ, включваща финансов пакет, осигуряващ на Гърция помощ от 110 млрд. евро за покриване на нуждите ѝ от финансиране. Програмата беше придружена от строги политически условия¹³, договорени с гръцките власти от Комисията и МВФ при взаимодействие с ЕЦБ. Приносът на държавите-членки от еврозоната е 80 млрд. евро¹⁴, а подкрепата за тази програма от страна на МВФ представлява стенд-бай споразумение в размер на 30 млрд. евро¹⁵. Представителите на държавите-членки на Европейския съюз решиха на 5 май 2010 г. да възложат на Комисията задачите във връзка с координацията и управлението на общия фонд от двустранни заеми. Тази роля не предполага увеличаване на разходите на Комисията или на друг разход в рамките на бюджета на ЕС.

- Операции през втората половина на 2010 г.

На 7 декември 2010 г. Съветът взе решение за предоставяне на финансова помощ от Съюза на Ирландия в контекста на тригодишна съвместна програма на ЕС и МВФ в размер на 85 милиарда евро. От тях до 22,5 милиарда евро ще бъдат отпуснати в рамките на ЕИФС (за допълнителна информация относно тази операция вж. параграф 4.4 „Изменение на риска“).

4. ДАНИ ЗА РИСКОВЕТЕ, ОБЕЗПЕЧЕНИ ОТ БЮДЖЕТА

4.1. Определение на риска

Поетият от бюджета риск произтича от непогасената главница и дължимата лихва при гарантираните операции.

При неизпълнение операциите се обезпечават от Фонда, когато те са свързани с трети държави (55 % от общия размер на непогасените гарантирани суми към 31 декември 2010 г.), и пряко от бюджета, когато става въпрос за държави-членки (заемите

¹³ Основните елементи на политическите условия са заложи в Решение 2010/320/ЕС на Съвета от 10 май 2010 година отправено към Гърция с оглед засилване и задълбочаване на фискалния надзор и за предизвестие за Гърция за предприемане на преценените за необходими мерки за коригирането на прекомерния дефицит (ОВ L 145, 11.6.2010 г., стр. 6). Условията са допълнително подробно описани в меморандум за разбирателство, сключен между гръцките власти и Комисията от името на държавите-членки от еврозоната.

¹⁴ От които 38 млрд. евро са били предоставени до март 2011 г.

¹⁵ От които 14,6 млрд. евро са били предоставени до март 2011 г.

за ППБ и заемите за държави-членки или в подкрепа на проекти на тяхна територия формират останалите 45 % от общия размер на гарантираните непогасени средства към 31 декември 2010 г.). Големият дял на гарантираните заеми, свързани с държави-членки, се дължи на етапите на разширяване на ЕС¹⁶ и на активирането на механизма на ЕС за средносрочна финансова подкрепа на държавите-членки извън еврозоната (механизъм за ППБ).

За целите на настоящия доклад са използвани два метода за оценка на рисковете, поети от бюджета (пряко от него или косвено чрез Фонда):

- Изчисляване на общата сума на главниците и начислените лихви по съответните операции, оставащи за изплащане към определена дата. Тази методика позволява да се определи към конкретна дата общият размер на поетия от бюджета риск за всички бъдещи задължения за плащане независимо от датата, към която тези плащания ще бъдат изискуеми в бъдеще, или от това дали са обезпечени или не от Фонда.
- Бюджетният подход, определен като „годишният риск, поет от бюджета“, се основава на изчисляване на максималната сума, която Общността би трябвало да изплати през дадена финансова година, ако се предположи, че има неизпълнение на задълженията по всички гарантирани заеми¹⁷.
- Резултатите от тези два метода са представени в следващите две точки. Накрая има раздел за изменението на рисковете.

4.2. Обща сума на оставащите за изплащане главници и лихви, обезпечени от бюджета

Общият риск, поет от бюджета към 31 декември 2010 г., е представен в таблица 1 по-долу.

Таблица 1: Общ размер на оставащите за изплащане суми, покрити от бюджета към 31 декември 2010 г., в милиони EUR				
	Непогасена главница	Начислена лихва	Общо	%
<u>Държави-членки*</u>				
МФП	38	0	38	<1 %
Евратом	417	3	420	1 %
ППБ	12 050	197	12 247	35 %
ЕИБ ***	3 240	30	3 269	9 %
<u>Междинна сума: държави-</u>	15 744	230	15 974	45 %

¹⁶ Съгласно член 1, трета алинея от Регламента за Гаранционния фонд рискът по заемите се прехвърля от Фонда към бюджета, след като дадена държава стане член на ЕС.

¹⁷ При това изчисление се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение (вж. също раздел 2 от РДСК).

членки				
Трети държави**				
МФП	463	2	465	1 %
Евратом	49	0	49	<1 %
ЕИБ ***	18 747	135	18 882	53 %
Междинна сума: трети държави	19 256	137	19 396	55 %
Общо	35 002	367	35 370	100 %

* Този риск е обезпечен пряко от бюджета. Тук спадат също заемите, отпуснати от ЕИБ, Евратом и в рамките на МФП преди присъединяването към ЕС.

** Този риск е обезпечен от Фонда.

*** Около 83 % от кредитните операции на ЕИБ (операции по отпускане на заеми на държавно и на поддържащо равнище) са обезпечени от обща гаранция, докато при останалите операции на ЕИБ се предоставя обезпечение само на политическия риск.

В таблици А1, А2, А3 и А4 от РДСК се предоставя допълнителна подробна информация относно тези непогасени суми, по-специално по отношение на таваните, фактически предоставените суми или ставките по гаранциите.

Общата сума на оставащите за изплащане главници и лихви, покрити от бюджета, е нараснала до 35,4 милиарда евро (увеличение от 2,6 милиарда евро в сравнение с 30 юни 2010 г.). Средният ръст е възлязъл на 8 %. Увеличението се обяснява главно със сумата от 1,4 млрд. евро, фактически предоставена съгласно механизма за ППБ, и с увеличението на плащанията на ЕИБ в трети държави (1,2 млрд. евро през втората половина на 2010 г.).

4.3. Годишен риск, обезпечен от бюджета

През 2011 г. бюджетът ще обезпечи (директно и чрез Фонда) 4,8 млрд. евро, представляващи дължимата през този период част от общата сума, оставаща за изплащане към 31 декември 2010 г..

От нея приблизително 3 милиарда евро (63 %) са дължими от държавите-членки, а остатъкът се дължи от трети държави.

4.3.1. Рискове, свързани с държавите-членки

Свързаният с държавите-членки риск се отнася, от една страна, до заемите, отпуснати от ЕИБ, както и от Евратом и в рамките на МФП преди присъединяването към ЕС и, от друга страна, до заемите, отпуснати съгласно механизма за ППБ след присъединяването.

През 2011 г. бюджетът ще поеме максимален пряк риск, свързан с държавите-членки, в размер на 3 милиарда евро¹⁸ (63 % от общия годишен риск).

Таблица 2 показва, че по отношение на непогасените от държавите-членки суми Унгария и Румъния заемат първа и втора позиция.

Таблица 2: Класация на държавите-членки в зависимост от максималния риск, поет от бюджета през 2011 г. (млн. евро)			
Позиция	Държава	Максимален риск	% от общия максимален риск
1	Унгария	2 209,6	73,3 %
2	Румъния	383,9	12,7 %
3	Латвия	98,3	3,3 %
4	Полша	81,9	2,7 %
5	България	76,9	2,6 %
6	Чешка република	73,6	2,4 %
7	Словашка република	58,1	1,9 %
8	Словения	14,3	0,5 %
9	Кипър	9,8	0,3 %
10	Литва	5,5	0,2 %
11	Естония	1,0	0 %
12	Малта	0,7	0 %
	Общо	3 013,7	100,0 %

4.3.2. Риск, свързан с трети държави

Фондът обезпечава гарантираните заеми по отношение на трети държави с падежи до 2040 г. В частност, по отношение на трети държави през 2011 г. Фондът ще поеме максимален годишен риск в размер на 1,8 млрд. евро¹⁹ (37 % от общия годишен риск).

Първите десет (от общо четиридесет и четири) държави са класирани по-долу според общия размер на непогасените от тях суми. От тях произтичат 1 387,2 млн. евро или

¹⁸ Представляващ дължимите през 2011 г. суми (от общо оставащите за изплащане към 31 декември 2010 г.), като се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение. За подробна информация вж. таблица А2 от РДСК.

¹⁹ Представляващ дължимите през 2011 г. суми (от общо оставащите за изплащане към 31 декември 2010 г.), като се допуска, че при необслужваните заеми под внимание се вземат само изискуемите плащания, а не пълният размер на оставащото за погасяване задължение. За подробна информация вж. таблица А2 от РДСК.

79 % от годишния риск, поет от Фонда. Икономическата ситуация в тези държави е анализирана и коментирана в РДСК.

Таблица 3: Класация на първите 10 трети държави в зависимост от максималния риск, поет от Фонда през 2011 г. (млн. евро).

Позиция	Държава	Максимален риск	% от общия максимален риск	Класация на EuroMoney за кредитен риск ²⁰	
				Март 2010 г.	Септември 2010 г.
1	Турция	395,9	28,5 %	59/185	50/185
2	Египет	211,4	15,2 %	69/185	64/185
3	Мароко	171,3	12,3 %	57/185	62/185
4	Тунис	166,3	12 %	71/185	69/185
5	Южна Африка	99,5	7,2 %	53/185	44/185
6	Сърбия	88,0	6,3 %	76/185	70/185
7	Сирия	76,8	5,5 %	140/185	128/185
8	Ливан	76,0	5,5 %	82/185	76/185
9	Бразилия	55,0	4,0 %	51/185	42/185
10	Йордания	47,1	3,4 %	72/185	67/185
Общо за 10-те държави		1 387,2	100,0 %		

4.4. Изменение на риска

Напрежението, наблюдавано на някои пазари на държавни облигации в ЕС, се запази на високо ниво въпреки окуражителното подобрене на икономическия климат през втората половина на 2010 г.

- Механизъм за подкрепа на платежния баланс

С активирането на механизма на ЕС за средносрочна финансова подкрепа (механизъм за ППБ) през декември 2008 г. беше оказана помощ за възстановяване на доверието на пазарите в Унгария, Латвия и Румъния. Първото погасяване на заем по този механизъм ще бъде през декември 2011 г.

²⁰

Колкото по-напред е класирана държавата, толкова по-ниска е нейната кредитоспособност. Страните са класирани по скала от 0 до 185; 185 представлява най-висок риск от неизпълнение на задълженията. Дадена държава може да подобри своята оценка и въпреки това да слезе надолу в класацията, ако средната глобална оценка за всички класирани държави се подобри.

В рамките на общия си таван от 50 млрд. евро механизмът за ППБ разполага с оставащ капацитет от 36,4 млрд. евро, с които при необходимост може да бъде оказвана допълнителна ППБ²¹.

- Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС)

В своите заключения Съветът по икономически и финансови въпроси ограничава общия таван на този механизъм до 60 млрд. евро²², но законно установеният лимит е постановен в член 2, параграф 2 от съответния регламент на Съвета, който ограничава неизплатените суми до съществуващия марж под тавана на собствените ресурси²³.

В отговор на искане, отправено от ирландските власти на 21 ноември 2010 г., беше осигурена тригодишна съвместна финансова подкрепа от ЕС и МВФ. Общият размер на програмата за Ирландия ще възлезе на 85 млрд. евро. 17,5 млрд. евро ще бъдат финансирани от Ирландия със средства от нейния държавен паричен резерв и инвестиции на Националния пенсионен фонд на Ирландия. Останалата част от цялостния пакет ще се финансира от:

- Европейския механизъм за финансово стабилизиране, който ще поеме до 22,5 млрд. евро²⁴, обезпечени от бюджета на ЕС;
- Европейския инструмент за финансова стабилност, който ще поеме 17,7 млрд. евро (необезпечени с гаранции от бюджета на ЕС);
- Международния валутен фонд за сума в размер на 22,5 млрд. евро;
- двустранни заеми от Обединеното кралство (3,8 млрд. евро), Швеция (0,6 млрд. евро) и Дания (0,4 млрд. евро).

- Заеми за макрофинансова помощ

До влизането в сила на Договора от Лисабон заемите в рамките на МФП за трети държави бяха предмет на индивидуални решения на Съвета²⁵, а след влизането му в сила — на решения на Европейския парламент и на Съвета.

Решенията на Съвета за предоставяне на макрофинансова помощ на Армения²⁶, Сърбия²⁷ и Босна и Херцеговина²⁸ все още не са изпълнени към 31.12.2010 г.

²¹ Моля отбележете, че през първата половина на 2011 г. сумата, оставаща до достигане на тавана, е намалена до 35 млрд. EUR поради новата програма за превантивна помощ за Румъния в размер на 1,4 млрд. EUR, за която е взето решение на 27 май 2011 г.

²² Вж. съобщение за пресата относно извънредния Съвет по икономически и финансови въпроси от 9—10 май 2010 г.: (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/bg/10/st09/st09596.bg10.pdf>).

²³ Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. за създаване на европейски механизъм за финансово стабилизиране (ОВ L 118, 12.5.2010 г., стр. 1).

²⁴ На 12 януари 2011 г. бе изплатен първият транш от 5 млрд. евро. Към юни 2011 г. са изплатени 11,4 милиарда евро.

²⁵ След влизането в сила на Договора от Лисабон процедурата за съвместно вземане на решение е обикновената законодателна процедура.

²⁶ Решение 2009/890/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 година за предоставяне на макрофинансова помощ на Армения (кредитен елемент с максимален размер 65 млн. евро и безвъзмездни средства с максимален размер 35 млн. евро).

През втората половина на 2010 г. не са извършвани операции по заеми за МФП.

Заеми от Евратом

Заемите от Евратом, предоставени на държави-членки или на определени отговарящи на условията държави извън ЕС (Руската федерация, Армения, Украйна), са с максимален размер 4 млрд. евро, от които вече са използвани около 85 %. Оставащата сума възлиза приблизително на 600 милиона евро, които могат да бъдат предоставени за нови проекти в държавите-членки и в Украйна.

- Заеми от ЕИБ

Предишният общ мандат на ЕИБ, обхващащ периода 2000—2007 г., изтече на 31 юли 2007 г. Към тази дата са подписани договори на стойност 98 % от общата максимална сума в рамките на този мандат (20,06 млрд. евро — вж. таблица А5 от РДСК). Общата сума, която към 31 декември 2010 г. все още не е фактически предоставена по настоящия мандат, е 3,022 млрд. евро, но в срок от 10 години след изтичане на мандата тя може да бъде предоставена съгласно гаранция от страна на ЕС, като след този срок гаранцията изтича по отношение на сумите, които не са фактически предоставени в този срок.

В резултат на предложението на Комисията за изменение на правното основание на външния мандат на ЕИБ за оставащия период от настоящата финансова перспектива 2007—2013 г.²⁹ се очаква Парламентът и Съветът да приемат съответното решение до 31 октомври 2011 г. Гаранцията на ЕС се ограничава до 65 % от общия размер на фактически предоставените заеми и на гаранциите, предоставени във връзка с финансовите операции на ЕИБ, минус погасените суми, плюс всички свързани с тях суми, с максимален размер 27,8 млрд. евро³⁰. В рамките на този мандат към 31 декември 2010 г. са сключени споразумения за общо 16,6 млрд. евро, от които към тази дата все още не са фактически предоставени 10,603 млрд. евро (вж. таблица А6 от РДСК).

5. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ, АКТИВИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ГАРАНЦИИ И ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

5.1. Плащания от касова наличност

Когато длъжник просрочи плащане към ЕС, Комисията прибегва до собствените си касови наличности, за да избегне закъснения и свързаните с тях разходи при обслужване на заемните си операции³¹.

²⁷ Решение 2009/892/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 година за предоставяне на макрофинансова помощ на Сърбия (заем с максимален размер от 200 милиона евро).

²⁸ Решение 2009/891/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 година за предоставяне на макрофинансова помощ на Босна и Херцеговина (заем с максимален размер от 100 милиона евро).

²⁹ СОМ(2010) 174 от 21 април 2010 година.

³⁰ В т.ч. основен таван с фиксирана максимална стойност 25,8 млрд. евро и допълнителен незадължителен мандат от 2 млрд. евро.

³¹ Вж. член 12 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1150/2000 на Съвета от 22 май 2000 г. за прилагане на Решение 2007/436/ЕО, Евратом относно системата за собствени ресурси на Европейските общности (ОВ L 130, 31.5.2000 г., стр. 1—12).

5.2. Плащания от бюджета

По статия 01 04 01 от бюджета (ред със символичен запис) „Гаранции на Европейския съюз за операции по вземане на заеми от Съюза и Евратом и за операции на ЕИБ по отпускане на заеми“ не са искани бюджетни кредити, тъй като през втората половина на 2010 г. не е имало неизпълнение.

5.3. Активиране на Гаранционния фонд за външни дейности³²

В случай на просрочено плащане от бенефициера на заем, отпуснат или гарантиран от ЕС на трета държава, Фондът бива призван да покрие просрочената сума в срок от три месеца от датата, на която плащането е станало дължимо³³.

През втората половина на 2010 г. не е имало такива искания към Фонда.

6. ГАРАНЦИОНЕН ФОНД ЗА ВЪНШНИ ДЕЙНОСТИ

6.1. Събрани вземания³⁴

Към 31 декември 2010 г. няма просрочени плащания, които Фондът трябва да събира.

6.2. Активи

Към 31 декември 2010 г. нетните активи³⁵ на Фонда възлизат на 1 485 464 411 EUR.

6.3. Целеви размер

Фондът трябва да достигне подходящо равнище (целеви размер), определено на 9 % от общите оставащи за изплащане задължения по главниците, произтичащи от всяка една операция, плюс начислените лихви. Съотношението между средствата на Фонда (1 485 464 411 EUR) и оставащите за изплащане задължения по главниците³⁶ (19 395 882 340 EUR) по смисъла на Регламента за Фонда се е понижило от 8,21 % към 30 юни 2010 г. до 7,7 % към 31 декември 2010 г.

В края на 2010 г. средствата на Фонда са по-малко от целевия размер. В съответствие с правилата за ресурсно обезпечаване, посочени в Регламента за Гаранционния фонд, в предварителния бюджет за 2012 г. бяха включени средства в размер на 260 170 000 EUR. Тази сума ще бъде прехвърлена от бюджета към Фонда през февруари 2012 г.

³² От създаването му през 1994 г. от Фонда са поискани средства в размер общо на 478 млн. евро.

³³ За допълнителна информация вж. раздел 1.4.3 от РДСК.

³⁴ От създаването му през 1994 г. общият размер на събраните вземания от Фонда възлиза на 576 млн. евро (включва изплатените главници и лихви, плюс наказателни лихви за просрочени плащания, плюс реализирани печалби или загуби от валутни курсове).

³⁵ Общата стойност на активите на Фонда минус натрупани задължения (такси на ЕИБ и одиторски такси).

³⁶ В т.ч. начислените лихви.

7. ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ: ИКОНОМИЧЕСКО И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ТРЕТИТЕ ДЪРЖАВИ, КЪМ КОИТО БЮДЖЕТЪТ ИМА НАЙ-ГОЛЯМА ЕКСПОЗИЦИЯ

7.1. Цели

Предходните раздели от настоящия доклад предоставят информация относно количествените аспекти на поетия от бюджета риск, свързан с трети държави. Качеството на рисковете, което зависи от вида на операцията и от състоянието на кредитополучателите (вж. раздел 4.3 по-горе), обаче също трябва да бъде оценено.

7.2. Методологии за оценка на риска

Представената в РДСК оценка на риска е извършена въз основа на данните относно икономическата и финансовата ситуация, рейтингите и други известни факти по отношение на държавите, които са получили гарантирани заеми. Оценката не включва прогнози за очаквани загуби и събирания на вземания, по отношение на които неизбежно съществува голяма несигурност.

Показателите за специфичния за отделните държави риск, включени в таблиците в РДСК, представят изменението на риска от неизпълнение. За държавите с най-голям кредитен риск и експозиция към бюджета през 2011 г. (включително заеми в рамките на МФП и заеми от Евратом) този анализ е представен в раздел 3 от РДСК.